

„Нуклеїнові кислоти” варто поставити перед учнями питання, яким чином виявляються спадкові ознаки, що закодовані у молекулі ДНК. У підручниках немає безпосередньої відповіді на це запитання, а тому створюється проблемна ситуація, для вирішення якої учням необхідні додаткові знання. Розв’язуючи подібні завдання, учні закріплюють щойно одержані теоретичні знання, вчать самостійно моделювати біологічні закономірності і процеси.

Оволодіння матеріалом про молекулярні основи життя вимагає засвоєння великої кількості термінів і понять. Зацікавленість вивченням нового матеріалу залежить від того наскільки учні розуміють певні поняття, визначення, терміни. Вводячи новий термін на уроці, варто запропонувати учням вдуматись у відповідну назву і спробувати дати їй пояснення. Термінологічна робота супроводжується з’ясуванням етимології та семантики термінів, обов’язковим записом терміна на дошці та у біологічних словниках. Для записів можна використовувати таблиці, де в одній колонці записується новий термін, а в наступній його характеристика (будова, функції). Для закріплення та перевірки знань термінів використовуються термінологічні тести, бліцтурніри. Саме терміни, поняття та їх найважливіші властивості найзручніше використовувати для формування бліц-запитань. Наприклад до теми „Енергетичний обмін” учні готують такі запитання:

- як називається анаеробний процес розщеплення глюкози?
- що означає термін біологічне окиснення?
- як називається процес утворення АТФ у дихальному ланцюгу?

Таким чином, такий підхід і поєднання різноманітних методів дозволяє сформувати в учнів уявлення про молекулярні основи життя, які є базою для розуміння матеріальної єдності живої і неживої природи та формування наукової картини світу.

Література

1. Біологія.10-11 класи: Програми для профільного навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів: рівень стандарту, академічний рівень, профільний рівень. – Тернопіль: Мандрівець, 2011. – 128с.
2. Дубовик О.С., Ткаченко Т.М. Методичні аспекти проблемного навчання біології // Освіта на Луганщині. – 2006. – №2(25). – С.130-137.
3. Заблоцька О. Використання міжпредметних зв’язків з метою формування наукового світогляду учнів // Біологія і хімія в школі –2004. – №3. – С. 33-37.
4. Ігнатюк Л., Борисова С., Бородіна О. Інтегрований урок – шлях до формування в учнів цілісної картини світу // Біологія і хімія. – 2004. – №10 (334). – С.1-5.
5. Коршевнюк Т. Знання про молекулярні основи життя у змісті шкільного курсу біології та етапи їх формування. // Біологія і хімія в школі. – 2004. – №4. – С.48-51.

ЕКОЛОГІЧНА СТЕЖКА, ЯК ЗАСІБ ЗБЕРЕЖЕННЯ РЕКРЕАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ТЕРИТОРІЇ ПАРКУ СОБОРНОГО МАЙДАНУ У М.ПОЛТАВА

*М.С. Музиченко
Полтава, Україна*

Навчальна екологічна стежка є спеціально обладнана в освітніх цілях природна територія, на якій створюються умови для виконання системи завдань, які організують і направляють діяльність учнів у природному оточенні.

Особливість процесу екологічного навчання і виховання на стежках природи полягає в тому, що він будується на основі невимушеного засвоєння інформації, ціннісних орієнтацій та ідеалів, норм поведінки в природному середовищі. Досягається, це шляхом органічного поєднання відпочинку і пізнання під час руху за маршрутом стежки.

Екологічна стежка «Алеями Соборного майдану» починається із входу в парк західній стороні Соборного майдану. Перед відвідувачами відкривається панорама Іванової гори – алеї парку, Успенський собор, круглий фонтан в центральній частині майдану та барвисті клумби. Тут же, на вході в парк, передбачено розміщення стенду, що сповіщав би про історію Іванової гори, планування парку та особливості місцевої дендрофлори. Перша зупинка на екологічній стежці під назвою «Стежками історії», розташована при вході в парк. Саме тут можна ознайомитись з історією створення та розробки парку, акцентує увагу на ролі парку в розбудові Полтави.

Друга зупинка – обабіч насаджень ялівцю віргінського в центрі парку. Вона має назву «Різноманітність дендрофлори парку Соборної площі». Тут відвідувачам випаде можливість ознайомитися з різноманітністю деревних насаджень парку, дізнатися про екологічний стан дерев і кущів. Третя зупинка передбачена як пауза для релаксації і відпочинку. Вона має назву «Цілюща сила природи». Гостям парку пропонується розташуватися на лавках навколо фонтану, що слугує естетичною красою парку та куточком для релаксації. Четверта зупинка «Прогулянка хвойними алеями» знаходиться навпроти садиби Івана Котляревського. Тут можна розповідати відвідувачам не лише про життя на Полтавщині видатного письменника, а і про роль в біогеоценозі рослин з відділу Голонасінні,

що створюють алею навпроти садиби І.П.Котляревського.

Заключна частина екологічної стежки – оглядовий майданчик поблизу Ротонди дружби народів. Цю зупинку назвемо «Перлина Полтави». Звідси відкривається захоплюючий вид на Поділ та Мікрорайон Левада, долину річки Ворскла, Хрестовоздвиженський монастир.

Фізичне та психологічне оздоровлення відвідувачів парку стає можливим завдяки біологічним властивостям окремих дерев, що здатні очищувати повітря від пилу, токсинів та патогенних мікроорганізмів, знімати стрес та психологічне пригнічення, здійснювати релаксуючий вплив на людську свідомість. Саме тому жителів і гостей міста потрібно закликати до відвідування цього природного оазису в центрі індустріального міста.

Отож, екологічна стежка «Алеями Соборного майдану» має досить широкий спектр використання. Перш за все, її ресурси слід використовувати для покращення екологічної ситуації міста. На території даної екологічної стежки, можна і необхідно проводити навчальну і виховну діяльність. Для цього її слід адаптувати. Екологічну стежку «Алеями Соборного майдану» можна використовувати для проведення просвітницької діяльності і не лише серед молоді, а і серед зрілого населення міста.

Література

1. Байрак О. М. Стежинами заповідних парків Полтавщини [Монографія] / Байрак О. М. Панасенко Т. В., Самородок В. М., Кигим С. Л., Гальченко Н. П., Стецюк Н. О., Білик О. М. – Полтава: Верстка. – 2009. – 164 с.
2. Білоруська О. А., Історія Полтавщини: пробний підручник для 7 кл. [Монографія] / О. Білоруська, В. Мірошніченко. – Полтава: Оріяна, 2003. – 264 с.
3. Булава Л. М. Географія Полтавської області. Навчальний посібник для учнів 8-9 класів. / Людмила Миколаївна Булава. – Полтава: ПОППО, 1999. – 56 с.
4. Гродзинський М. Д. Основи ландшафтної екології / Микола Дмитрович Гродзинський. – Київ: Либідь, 1993. – 224 с.
5. Дем'яненко С. О. Теоретичні основи дослідження антропогенної трансформації геосистем / Світлана Олексіївна Дем'яненко. – Київ: Либідь, 2003. – 117-118 с.

ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ У ВНЗ

*С.А. Муравський
Хмельницький, Україна*

Сьогодні весь світ, обговорюючи основні завдання освіти, говорить про ключові компетентності, які формулюються як відповідь системи освіти на вимоги ринку праці. Це вимога суспільства - підготувати його громадян до сучасних умов життя. Вища школа повинна створювати умови для формування особистості, розвивати необхідні особистісні якості та компетенції, результати якого мають бути виражені не тільки в предметному форматі, але і мати характер універсальних умінь, що забезпечують загальнокультурну спрямованість, універсалізацію, диференціацію та інтеграцію знань і уявлень.

Універсальні навчальні дії нового стандарту будуть сприяти не лише накопиченню знань, умінь, компетенцій, а й розвитку особистості (її когнітивної та емоційної сфери, моральності). Це - вміння вчитися, пізнавати світ, вміння співпрацювати, бути толерантним до людей різних рас, національностей. Іншими словами, універсальні навчальні дії, розроблені в рамках нових стандартів, і складають конкретні узагальнені дії, які лежать в основі генеральних здібностей людини.

Переважає більшість педагогів і вчених [1, 3, 4, 5, 6] (В.А.Бологов, Е.О.Іванова, І.А.Зимня, І.А.Зязюн, А.А.Орлов, Л.В.Сохань, О.С. Смірнова, В.В. Рубцов, М.А.Чошанов, А.В.Хуторський, В.Д.Шадріков та інші) розглядають якість вищої освіти з позиції компетентнісного підходу. На їх думку, компетентнісний підхід орієнтує систему підготовки випускників не на готові знання, отримані в процесі навчання у вищій школі, а на вміння успішно організувати діяльність в широкому соціальному, економічному, культурному контекстах.

Під час реалізації компетентнісного підходу акцент робиться на практичну спрямованість навчання, підкреслюється роль досвіду, вміння застосовувати знання в різних ситуаціях. Слід зазначити, що даний підхід не є чимось принципово новим і спирається на кращі традиції педагогічної науки і практики. Він розширює, доповнює фундаментальну освіту. Вимоги, що пред'являються до результатів освоєння освітньої програми, більш відповідають умовам ринкової економіки, оскільки передбачають формування не тільки предметних знань, умінь і навичок (ЗУН), але і ключових компетенцій, що сприяють соціальній адаптації та готовності до діяльності.

Компетентнісний підхід найбільш відповідає умовам ринкової економіки, так як допускає формування, поряд зі знаннями, вміннями і навичками, ще й ключових компетенцій, затребуваних ринком праці: навчально-пізнавальних, інформаційних, комунікативних, соціально-трудова, цивільно-політичних.

Результатом процесу навчання має стати сформованість мінімального рівня компетентності,